

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému:

„Návrh na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre utečencov na obdobie rokov 2008 – 2013 ako súčasť všeobecného programu „Solidarita a riadenie migračných tokov““

„Návrh na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje fond pre riadenie vonkajších hraníc na obdobie rokov 2007 – 2013 ako súčasť všeobecného programu „Solidarita a riadenie migračných tokov““

„Návrh na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín na obdobie rokov 2007 – 2013 ako súčasť všeobecného programu „Solidarita a riadenie migračných tokov““

„Návrh na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre riadenie návratov na obdobie rokov 2008 – 2013 ako súčasť všeobecného programu „Solidarita a riadenie migračných tokov““

(KOM(2005) 123, konečné znenie – 2005/0046 (COD) – 2005/0047 (COD) – 2005/0048 (CNS) – 2005/0049 (COD))

(2006/C 88/05)

Rada sa 20. júla 2005 rozhodla prekonzultovať podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 24. januára 2006 (Spravodajkyňou bola: pani LE NOUAIL-MARLIÈRE).

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 424. plenárnom zasadnutí 14. – 15. februára 2006 (schôdza zo 14. februára 2006) 125 hlasmi za, 2 hlasmi proti, pričom 11 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Návrh Komisie a ciele oznámenia

1.1 Toto oznámenie, ktorým sa zriaďuje rámcový program „Solidarita a riadenie migračných tokov“ je súčasťou navzájom súvisiacich návrhov⁽¹⁾ zameraných na uplatňovanie finančného výhľadu na obdobie rokov 2007/2013⁽²⁾ „a opatrení stanovených v oznámení o politických výzvach a rozpočtových prostriedkov rozšírenej Únie na obdobie rokov 2007 – 2013“⁽³⁾ (pozri stanovisko EHSV, spravodajca: pán Dassis⁽⁴⁾), ktoré navrhujú finančnú podporu v celkovej výške 1 381 miliónov eur pre európsky priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v roku 2006 (Kapitola 3: Občianstvo, sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť), ktorá sa do roku 2013 postupne zvýši na 3 620 miliónov eur.

1.2 Tieto tri hlavné ciele, sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť, sa musia rozvíjať paralelne a do rovnakej miery, aby sa dosiahol vyvážený prístup, založený na princípoch demokracie, úcty k základným právam a slobodám.

1.3 Z celkovej predpokladanej sumy navrhutej na začiatku (9 500 miliónov eur) čiastka určená na rámcový program „Solidarita a riadenie migračných tokov“ predstavovala 5 866 miliónov eur na obdobie rokov 2007-2013, z ktorých bolo 1 184 miliónov eur určených na oblasť azylu, 759 miliónov eur na fond návratov, 1 771 miliónov eur na integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín a nakoniec 2 152 miliónov eur na riadenie vonkajších hraníc. Sumy pridelené členskými štátami

⁽¹⁾ KOM(2005) 122, KOM(2005) 124.

⁽²⁾ KOM(2004) 487 zo 14. júla 2004 (v súčasnosti stále neprijaté Radou).

⁽³⁾ KOM(2004) 101 z 10. februára 2004.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV z 15. septembra 2004 k „Oznámeniu Komisie pre Radu a Európsky parlament - Budovanie našej spoločnej budúcnosti: politické výzvy a rozpočtové prostriedky rozšírenej Únie na obdobie rokov 2007-2013“ (KOM(2004) 101, konečné znenie) (Ú. v. EÚ C 74, 2005).

a na priame aktivity Spoločenstva (NGO a projekty) sú neprenosné z jedného fondu do druhého.

1.4 Rámcový program „Solidarita“ nezahŕňa agentúry a ďalšie nástroje Spoločenstva používané v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ako napríklad Európska agentúra pre operatívne riadenie a spoluprácu na vonkajších hraniciach, ktorá pôsobí v oblasti navrhovaného rámcového programu a nových finančných výhľadov, systém Eurodac (na porovnanie digitálnych odtlačkov), vízový informačný systém a Schengenský informačný systém druhej generácie (SIS II). Tieto informačné systémy predstavujú dlhodobé záväzky, a teda ani ich ustanovujúce právne predpisy neobsahujú ustanovenia o ich dĺžke.

1.5 Rámcový program sa usiluje zabezpečiť najmä potrebné prepojenie medzi zásahmi v jednotlivých politických oblastiach, jasne spájajúc politické ciele a zdroje podpory. Komisia sa snaží zjednodušiť a zracionalizovať súčasnú finančnú podporu. Snahou tohto rámcového programu je aj posilniť transparentnosť a zlepšiť pružnosť pri určovaní priorit.

1.6 Podľa tohto návrhu Komisie by mala finančná súdržnosť Európskej únie prispieť k podpore štyroch pilierov celkového a vyváženého prístupu k migračným tokom:

— zavedením spoločného integrovaného systému pre riadenie hraníc členských štátov v rámci Schengenskej dohody: „Fond pre riadenie vonkajších hraníc na obdobie rokov 2007 – 2013“,

- prijatím akčného európskeho programu pre riadenie návratov, o ktorom sa rozhodlo v roku 2002 ⁽⁵⁾: „Európsky fond pre riadenie návratov na obdobie rokov 2008 – 2013“,
- vytvorením „vierohodnej odpovede“ na viacrozmernú otázku „integrácie“ štátnych príslušníkov tretích krajín: „Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín na obdobie rokov 2007 – 2013“,
- vyvážením úsilia členských štátov pre prijatie utečencov a vyhnanco: „Európsky fond pre utečencov 2008 – 2013“.

1.7 Návrh Komisie bol predmetom vypracovania štúdie dosahu ⁽⁶⁾, ktorá je k nemu priložená.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 Hoci sa program odvoláva na koherenciu vytvorenú summitom v Tampere a Haagskym programom, rovnako ako na články 62 a 63 Zmluvy, programový rámec sa napriek úsiliu Rady prijať niekoľko spoločných opatrení v rámci programu z Tampere iba sčasti opiera o zosúladenú legislatívu ⁽⁷⁾. Európska rada prijala na svojej schôdzke 4. a 5. novembra 2004 druhý viacročný program pre vytvorenie spoločného priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, pod názvom Haagsky program.

2.2 Výbor konštatuje, že napriek „Haagskemu programu“ k dnešnému dňu nejestvuje spoločné skutočne uspokojivé politické riešenie. Vo svojom stanovisku na tému „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Haagsky program: Desať priorít na nasledujúcich päť rokov – Partnerstvo pre európsku obnovu v priestore slobody“ ⁽⁸⁾, výbor podrobne uviedol svoj názor na akčný plán Komisie, súvisiaci s Haagskym programom. Vzhľadom na zemepisnú polohu sa postupy členských štátov výrazne odlišujú. Výsledkom sú rozdiely medzi členskými štátmi v oblasti opatrení a zodpovednosti voči ostatným občanom Spoločenstva alebo štátnym príslušníkom tretích krajín, následkom čoho je niekedy protichodná a občas nezjednotiteľná politika v rámci Spoločenstva, v závislosti od toho, či príslušné štáty sú alebo nie zmluvnými stranami (úplne alebo sčasti) Schengenských dohôd I. a II., Dublinských dohôd I. a II. ⁽⁹⁾ alebo napríklad programov Spoločenstva pre trvalé riešenia začlenenia utečencov ⁽¹⁰⁾. Skúsenosti ukazujú, že

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Rady z 28. novembra 2002.

⁽⁶⁾ SEK(2005) 435 zo 6. apríla 2005.

⁽⁷⁾ Závery predsedníctva, Európska rada v Tampere 15. - 16. októbra 1999.

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV z 15. decembra 2005 „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Haagsky program: Desať priorít na nasledujúcich päť rokov – Partnerstvo pre európsku obnovu v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.“ (CESE 1504/2005) (Spravodajca: pán PARIZA CASTAÑOS)

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV z 20. marca 2002 „Návrh nariadenia Rady ustanovujúci kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov“, spravodajca: pán SHARMA (Ú. v. EŠ C 125, 25.5.2002).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV z 15. decembra 2004 o „Oznámení Komisie Rade a Európskemu parlamentu týkajúce sa riadeného vstupu osôb do EÚ, ktoré potrebujú potrebných medzinárodnú ochranu a posilnenie ochranných schopností oblastí ich pôvodu - zlepšenie prístupu k trvalým riešeniam“, spravodajkyňa: pani LE NOUAIL-MARLIÈRE (Ú. v. EÚ C 157, 28.6.2005).

pre politiku zlepšenia postupov na jednej strane a zároveň vyrovnaného rozdelenia a vzájomného prepojenia zodpovedností pre spoločný cieľ na strane druhej, nestačí iba zriadiť nové fondy a finančné nástroje.

2.3 V humanitnej a azylovej oblasti je vytvorenie zoznamu „bezpečných“ tretích krajín je naďalej kontroverznou otázkou najmä v rámci uznaných mimovládnych organizácií (NGO) v oblasti ľudských práv, ktoré sú aktívne činné v oblasti ľudských práv a humanitnej pomoci. Výbor nepovažuje za náležité riešiť otázku azylu a prisťahovalectva v rovnakom kontexte, keďže existujú značné rozdiely v obmedzeniach a ich riešeniach.

2.4 Hoci si výbor uvedomuje všestranný a holistický cieľ programu, má výhrady voči spôsobu, akým sú riešené, v rámci rovnakej iniciatívy, otázky ochrany hraníc a integrácia prisťahovalcov. Zastáva však názor, že je potrebné riadiť tieto fondy koordinovaným a logickým spôsobom a to z nasledujúcich dôvodov:

- Po prvé, inherentné ciele týchto dvoch programov nie sú rovnaké. Navyše aktéri ich uplatňovania (verejné orgány, poskytovatelia verejných služieb a združenia pre pomoc prisťahovalcom, atď.) to znamená príjemcovia fondov, sú rozdielny. V prípade, že štáty nemajú v úmysle zveriť kontrolu vonkajších hraníc súkromným agentúram, ktoré by tak nahradili poskytovateľov verejných služieb, čomu by musela predchádzať príslušná demokratická diskusia, nemalo by sa nimi zaobchádzať rovnakým spôsobom.
- Po druhé, integrácia prisťahovalcov sa týka štátu nielen ako nositeľa verejnej moci, ale aj občianskych zložiek niektorých aktérov organizovanej občianskej spoločnosti (združení) a v konečnom dôsledku, samotných občanov. Kvôli týmto rozdielnym úrovňam pokrytia a rôznym príjmom prostriedkov z rámcového programu je potrebný diferencovaný prístup a rôzne riešenia a záruky.

Na druhej strane, berúc do úvahy všeobecný cieľ programov, výbor trvá na dostatočnej jasnosti a zrozumiteľnosti oboch programov, ktoré nesmú byť vzájomne zamieňané.

3. Konkrétne pripomienky

3.1 Výbor zdôrazňuje, že obsah dokumentu Komisie bude možno musieť byť zmenený v závislosti od skutočnosti, či bude Zmluva o Ústave pre Európu prijatá a či bude Charta základných práv **začlenená** do Zmluvy.

3.2 Hoci je výbor za zriadenie fondov solidarity nabáda Komisiu, aby, berúc do úvahy stanovisko EHSV ⁽¹¹⁾, prispôbila celý proces Haagskemu programu.

⁽¹¹⁾ Pozri poznámku pod čiarou 8.

4. Súvislosť návrhu

Pokiaľ ide o ciele navrhnuté v oznámení, výbor si kladie otázku v súvislosti so zlučiteľnosťou povinností členských štátov stanovených medzinárodným právom, stupňa harmonizácie európskej legislatívy a navrhovaného rámcového programu.

Prepojenie rôznych aspektov narúša vierohodnosť návrhu oznámenia a rámcového programu.

4.1 Oznámenie

4.1.1 Azyl, imigrácia, integrácia, viacrozmernej aspekt, trvácne riešenia sú súčasťou stanovených cieľov. Avšak na doplnenie ekonomického prístupu Komisie v Zelenej knihe o prístupe EÚ k riadeniu ekonomickej migrácie⁽¹²⁾ by bolo dobré, aby Komisia prehľadila aspekty individuálnych a všeobecných práv v oblasti prisťahovalectva. Prepojeniami na všeobecný program „Základné práva a spravodlivosť“ by mala nadviazať na Medzinárodný dohovor o ochrane prisťahovalcov a ich rodín⁽¹³⁾.

Výbor takisto nabáda Komisiu, aby venovala väčšiu pozornosť hodnotiacej správe, ktorú každé štyri roky vypracúva nezávislý výbor právnych expertov a ktorá sa predkladá medzivládnejmu výboru – ktorý predstavuje inštitučnú kontrolu opatrení k Európskej sociálnej charte, revidovanej Radou Európy – a zahrnula tieto poznatky do doplnujúcich návrhov.

Výbor konštatuje, že prostriedky štrukturálnych fondov sú, v rámci princípu subsidiarity, z veľkej časti spravované členskými štátmi. Pokiaľ ide o princíp proporcionality, ako to už bolo zdôraznené v hodnotiacom stanovisku Haagskeho programu a jeho akčného plánu, výbor je názoru, že „pre Haagsky program je zavedenie mechanizmov hodnotenia jestvujúcej politiky jasnou prioritou. Pred prijatím týchto iniciatív je treba pristúpiť k podrobnému rozboru, nezávislému od účinku, prínosu, proporcionality a legitimity (v zmysle rešpektovania ľudských práv a verejnej slobody)“⁽¹⁴⁾.

Výbor má rovnako záujem o pokračovanie verejných diskusií mimovládnych organizácií (NGO) a asociácií organizovanej občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov zo 14. júna 2005,

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV z 9. júna 2005 na tému „Zelená kniha o prístupe EÚ k riadeniu ekonomickej migrácie“ (KOM(2004) 811, konečné znenie), spravodajca: pán PARIZA CASTAÑOS (Ú. v. EÚ C 286, 17.11.2005).

⁽¹³⁾ Stanovisko z vlastnej iniciatívy EHSV z 30. júna 2004 na tému „Medzinárodný dohovor o migrujúcich pracovníkoch“, spravodajca: pán PARIZA CASTAÑOS (Ú. v. EÚ C 302, 7.12.2004).

⁽¹⁴⁾ Bod 3.2.20 zo stanoviska EHSV z 15. decembra 2005 „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Haagsky program: Desiat priorit na nasledujúcich päť rokov – Partnerstvo pre európsku obnovu v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“ (CESE 1504/2005) (Spravodajca: pán PARIZA CASTAÑOS).

týkajúcich sa už spomínanej Zelené knihy, v ktorých sa veľmi veľa organizácií vyjadrilo proti uprednostňovaniu ekonomického prístupu pred ľudskými právami a za potrebu porozumenia ľudských, kultúrnych, sociálnych a právnych dôsledkov pre všetkých utečencov a hostiteľské krajiny.

4.1.2 Na záver by bol výbor uvítal, keby bola Komisia v iniciatíve použila podnety, ktoré už v minulosti vypracoval.

4.1.3 Výbor zdôrazňuje, že k otázkam súvisiacim s prisťahovalectvom osôb netreba vopred pristupovať ako ku problému. Prisťahovalectvo dneška vytvára dodatočne k staršej imigrácii novú politickú, ekonomickú a sociálnu skutočnosť, ktorú musí niesť celá spoločnosť s vedomím, že dotknuté osoby majú právo vybrať si svoj osud v medzinárodnom, európskom a národnom právnom rámci prijatom členskými štátmi⁽¹⁵⁾.

4.1.4 Návraty ako „riešenie“ Komisie, by nemal stavať do protikladu práva „legálnych“ a „nie nelegálnych/iregulárnych“ prisťahovalcov. Táto iregulárnosť nie je permanentný, uvážene zvolený stav na využitie predpokladaného štatútu. Existuje niekoľko typov a príčin iregulárnosti: výbor vypracoval viacero stanovísk, v ktorých sa snažil objasniť európskym inštitúciám realitu ekonomickej a životnej situácie obetí⁽¹⁶⁾. Každá politika návratu musí rešpektovať ľudské práva a základné slobody.

4.1.5 Ochrana hraníc a vízová politika nesmú byť nadradené humánnym, sociálnym, politickým a právnym aspektom.

Dlhotrvajúce príčiny migrácie ako napríklad sucha, ktoré zúri v subsaharskej Afrike si žiadajú väčšie prostriedky rozvoja, spolupráce a boja proti klimatickému otepľovaniu než uvádzaných 750 miliónov eur určených na nútené návraty a 2,15 miliárd eur na riadenie vonkajších hraníc v konzulárnej oblasti. Namiesto toho si vyžadujú politické uznanie a silnú dlhodobú

⁽¹⁵⁾ Tento právny rámec zahŕňa najmä Medzinárodnú chartu ľudských práv (Všeobecná deklarácia ľudských práv) v článkoch 13 a 14, medzinárodné zmluvy a regionálne protokoly o politických občianskych právach z roku 1996 a ekonomických, sociálnych a kultúrnych právach rovnako z roku 1996, ktoré sú prekladom druhotného právneho predpisu Všeobecnej deklarácie ľudských práv, Zmluvy o EÚ v článkoch 6.1 a 6.2 (konsolidovaná verzia zmluvy z Nice: článok 6.1: „Únia je založená na princípoch slobody, demokracie, rešpektovania ľudských práv a základných práv slobody, ako aj právneho štátu, teda princípoch, ktoré sú spoločné pre všetky členské štáty“), Dohoda z Cotonou, článok 13 a Ženevská dohoda z roku 1951 o práve na azyl.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV z 18. septembra 2002 k „Zelenej knihe o politike Európskeho spoločenstva o vrátení ilegálne sa zadržujúcich osôb“ (spravodajca: pán PARIZA CASTAÑOS – Ú. v. EÚ C 61, 14.3.2003) a stanovisko EHSV z 11. decembra 2002 na tému „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o politike Európskeho spoločenstva o vrátení ilegálne sa zadržujúcich osôb“ (spravodajca: pán PARIZA CASTAÑOS) (Ú. v. EÚ C 85, 8.4.2003).

angažovanosť. Hoci boj proti hladu a suchu nie je bohužiaľ medzi cieľmi milénia, výbor nabáda Komisiu a Radu, aby sa aktívne zaoberali touto otázkou a:

1. prijali politiku nápravy následkov (pomoc pri miestnom rozvoji vidieka) najmä v príslušnom rámci Dohody z Cotonou a politiky pre rozvoj a spoluprácu,
2. vypracovali prípadne nové návrhy a podporili v rámci medzinárodnej spolupráce jestvujúce návrhy, spojením boja proti znečisťovaniu životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja.

Výbor nepovažuje prenos zodpovednosti za repatriáciu na tranzitné krajiny za vhodné alebo prijateľné riešenie. Považuje za potrebné zlepšiť koordináciu medzi inštitúciami Európskej únie na jednej strane a na strane druhej orgánmi tretích krajín, z ktorých pochádzajú prisťahovalci. Otázka prisťahovalectva by mala tiež tvoriť súčasť politiky vonkajších vzťahov Únie.

4.1.6 Volný pohyb osôb nemôže byť *riadený*, ak použijeme výraz oznámenia, ako finančné transakcie alebo služby.

4.1.7 Štyri finančné nástroje navrhnuté Komisiou na podporu činnosti členských štátov v otázke prisťahovalectva by sa mali prejavovať zavedením riadenej politiky v tejto oblasti, ktorá zahŕňa okrem vhodného riadenia migračných tokov aj integráciu príslušníkov tretích krajín v jednotlivých členských štátoch, ktorí tu žijú legálne a za rovnakých podmienok ako občania tohto štátu.

Výbor využíva príležitosť na varovanie pred nebezpečenstvom sociálneho dampingu, ktorý vzniká v súvislosti s poskytovaním cezhraničných služieb. Keďže tento sektor tvorí hlavnú cestu legálneho prisťahovalectva, tento problém sa kvôli prechodným normám týka aj pracovníkov z nových členských štátov Európskej únie.

Práve tu zohráva hlavnú úlohu práca sociálnych partnerov a organizácií organizovanej občianskej spoločnosti, ktorú je potrebné podporiť a vziať do úvahy.

„Druhotný iregulárny pohyb“: na základe veľmi obmedzujúceho nariadenia a skutočnosti, že smernica o vstupe do EÚ nebola Radou v roku 2002 prijatá (napriek podpore výboru a Európskeho parlamentu), je druhotný „legálny“ pohyb v skutočnosti mobilita osôb, ktoré pobývajú v EÚ dlhšie ako

päť rokov, osôb, ktoré žiadajú druhýkrát o pobyt v inom členskom štáte, resp. mobilita osôb, ktoré pobývajú v EÚ menej ako 5 rokov a žiadajú o povolenie krátkodobého pobytu v inom členskom štáte. Výbor preto predpokladá, že pod pojmom „druhotný nelegálny pohyb“ Komisia rozumie premiestňovanie osôb, ktoré sa na území EÚ zdržujú nelegálne a žiadateľov o azyl, ktorých žiadosť bola zamietnutá prvou hostiteľskou krajinou. Tieto osoby však majú nielen právo požiadať o pobyt, čo im nebolo vždy povolené vo všetkých členských štátoch, ale takisto majú právo na individuálne preskúmanie a odročujúce odvolanie. V niektorých členských štátoch takéto odvolania neexistujú, sú znemožnené, alebo nemajú odročujúci vplyv. Výbor sa domnieva, že zavedenie Dublinských dohôd I. a II., ku ktorým sa už vyjadroval, by malo byť uľahčené použitím finančného nástroja. Hoci má Komisia zaručiť spravodlivé rozdelenie fondov a prispieť k spravodlivému rozdeleniu zodpovedností, mala by tiež venovať osobitú pozornosť členským štátom, ktorých sa tlak prisťahovalectva týka najviac, berúc do úvahy ich hraničnú pozíciu a takisto aj ich rozlohu (napríklad: Cyprus, Malta) a ich všeobecnú kapacitu príjmu (azyl, presťahovanie, prisťahovalectvo) a ich osvedčené postupy pri plnení povinností. Oznamenie neurčuje presne spravodlivé rozdelenie zataženia. Nemalo by udeliť finančnú podporu členským štátom, ktoré zatvárajú alebo znižujú kapacitu svojich prijímacích centier.

4.1.8 Postupy „integrovaného riadenia návratu“: výbor vo svojej striktno poradnej úlohe ako zástupca občianskej spoločnosti zdôrazňuje, že v tomto návrhu ide o ľudské bytosti resp. individuá. Bolo by potrebné rozvinúť stálu spoluprácu, bez násillia a určiť aké kritéria by mali byť zohľadnené pri určovaní stupňa dobrovolnosti návratu.

4.1.9 Výbor je prekvapený, že navrhovaný text v rámci konkrétnych cieľov Európskeho fondu pre návrat zahŕňa aktivity „konkrétnej pomoci pre slabšie skupiny ako sú deti a obeť týrania, znásilnenia alebo iných vážnych foriem morálneho, fyzického alebo sexuálneho násillia“. V každom prípade treba pripomenúť, že Ženevská konvencia uvádza postupy, individuálne prešetrovania a odvolania, na ktoré majú tieto osoby právo. Vzhľadom na prijatie smernice o postavení utečencov⁽¹⁷⁾ a skutočnosť, že členské štáty sú zmluvnými stranami Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd, výbor pochybuje, že by osoby v takejto situácii prejavili záujem o „dobrovolný návrat“.

⁽¹⁷⁾ Ženevská konvencia je v tomto zmysle veľmi jasná: („Podľa spomínaného dohovoru, štatút utečenca dostane každá osoba, ktorá sa kvôli oprávnenej obave, že bude prenasledovaná kvôli svojej rase, náboženstvu, národnosti, príslušnosti k sociálnej skupine alebo kvôli svojim politickým názorom, nachádza sa mimo krajiny svojej štátnej príslušnosti, a ktorá nemôže alebo nechce pre túto obavu požiadať o ochranu tohto štátu, alebo ktorá sa ako osoba bez štátnej príslušnosti nachádza z týchto dôvodov mimo krajiny svojho bežného pobytu, nemôže alebo zo spomenutých dôvodov nechce vrátiť do tejto krajiny.“), rovnako ako smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečenci alebo osoby, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu a obsah poskytovanej ochrany.

4.1.10 Komisia by sa mala zamyslieť nad kritériami úspechu návrhu programu o dobrovoľnom návrate. Výbor chápe tento bod tak, že sa nejedná o spoluprácu, ani o rozvoj osobných projektov jednotlivcov, ale o repatriáciu v dôsledku právneho alebo administratívneho rozhodnutia resp. rozhodnutia o návrate a vyhostení. Výbor trvá na tom, že je potrebné rešpektovať a podporovať Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a Charte základných práv a dodržiavať jej princípy: nikto nesmie byť nútený k návratu, ak by návrat ohrozil jeho život. V tomto prípade by mal byť prístup k prostriedkom spravodlivosti prvoradý. Odvolania by mali byť vždy odročujúce. Podľa Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rady Európy by mali byť prípady návratov iba výnimočné. Niektoré body návrhu však nenasvedčujú tejto skutočnosti (bod 5.1.3 finančné ustanovenia).

Komisia by mala navrhnúť detailnejšie ustanovenia pre uplatňovanie, ktoré by zaručovali poskytnutie poradenstva, materiálnej pomoci a ďalšie formy podpory pri návrate. Mala by tiež navrhnúť ustanovenia, ktoré zahŕňajú možnosti pokračovania a nezávislej a vierohodnej kontroly bezpečnosti, ochrany a pokojnej existencie repatriovaných osôb.

V Bruseli 14. februára 2006

5. Záver

Skutočne demokratický program EÚ, ktorý leží v rukách občanov, je v súlade s rozpočtovými pravidlami inštitúcií Európskej únie a založený na právach:

- Výbor podporuje návrh založenia európskeho fondu pre integráciu príslušníkov tretích krajín na obdobie rokov 2007 – 2013, európskeho fondu pre utečencov ako pokračovanie jestvujúceho fondu pre vonkajšie hranice.
- Znovu žiada Radu, aby prerokovala a prijala návrh oznámenia, ktorý určuje rámec všeobecného programu „Solidarita a riadenie migračných tokov“ spoločne s rozhodnutím o vytvorení konkrétnych fondov pre zavedenie všeobecného programu.
- Vyzýva Komisiu, aby vo svojom akčnom pláne k Haagskemu programu brala do úvahy odporúčania EHSV.
- Odporúča Rade a Komisii zabezpečiť transparentnosť fungovania nových štrukturálnych fondov jasné prepojenie Haagskeho programu a predloženého oznámenia.
- Vyzýva ku konkrétnym krokom v rozhodnutiach o zavedení fondov, aby boli nešťátni operátori začlenení čo najskôr do usmerňujúceho rámca, ktorý každoročne stanovujú členské štáty a samotná Komisia.

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND